

1980 рік

Сарана Федір Кузьмович (разом ще із чотирма дослідниками – Євгеном Кирилюком, Василем Бородіним, Петром Журом, Юрієм Івакіним) за «Шевченківський словник» у двох томах.

Федір Кузьмович Сарана народився 26 вересня 1921 року в селі Йосипівці, що на Кіровоградщині. Відомий бібліограф і літературознавець, творець Української Радянської енциклопедії у 16 томах та Шевченківського Словника у 2 томах та багатьох наукових книг.

Закінчив восьмирічну школу в рідному селі, потім на відмінно – Златопільську школу. За любов до літератури учителька подарувала книжечку В. Винниченка «Федько-халамидник», яку він беріг усе життя.

Після закінчення школи Федір Кузьмович був студентом Київського бібліотечного технікуму і навчання поєднував із бібліотечною роботою. Звідтоді цей невгамовний працівник цілковито присвятив себе українській книзі – на ниві бібліографії, літературознавства, енциклопедичної справи, бібліофільства. З 1944 року протягом 15 років працював на бібліографічній і редакторській роботі в Укрдержвидаві.

З відзнакою закінчив бібліографічний факультет Ленінградського бібліотечного інституту й три роки навчався на історичному факультеті Київського університету.

У 1959 році переходить на роботу до академії наук УРСР завідувачим сектором бібліографії інституту літератури імені Т. Г. Шевченка, головним бібліографом Центральної наукової бібліотеки Академії Наук УРСР і за сумісництвом завідувачем редакції бібліографії Української Радянської Енциклопедії.

З 1967 по 1988 роки він повністю віддається енциклопедичній роботі, очолюючи редакцію літератури, мови, педагогіки, народної освіти і бібліографії, є членом редколегії Української літературної енциклопедії (УЛЕ) і позаштатним науковим співробітником інстит літератури ім. Т. Г. Шевченка. Перу Федора Сарани належить півсотні робіт про Тараса Шевченка. Перша така публікація з'явилася у 1951 р. в № 7 журналу «Советская книга». Підсумком довгих пошуків стала бібліографія шевченкіани часів Вітчизняної війни і стаття «Патріотичне значення творчості Шевченка в роки Великої Вітчизняної війни». Більше 10 років у збірниках праць шевченківських конференцій він вів поточну реєстрацію

матеріалів про Т. Г. Шевченка, і нарешті у 1968 р. виходить капітальна праця Ф. К. Сарани «Т. Г. Шевченко: Бібліографія ювілейної літератури. 1960-1964», що увійшла до золотого фонду нашої бібліографії.

Федір Кузьмович був редактором, упорядником, рецензентом цілого ряду досліджень, присвячених великому Кобзареві.

Всі ці багаторічні пошуки дійшли свого підсумку у 1978 році. В унікальному виданні першої в СРСР персональної двотомної енциклопедії «Шевченківський словник», де Ф. К. Сарана був і фактичним організатором, і редактором, і автором численних статей (зокрема «Антології шевченківські», «Бібліографування шевченкіани», «Бібліотека Т. Г. Шевченка», «Велика Вітчизняна війна 1941-45 і Т. Г. Шевченко» та інші), і бібліографом. За великий внесок у створення цього видання Ф. К. Сарана разом з іншими авторами був удостоєний почесного звання лауреата Державної премії Української РСР ім. Т. Г. Шевченка у 1980 році.

На літературознавчій ниві Федір Кузьмович виступав як автор окремих праць, упорядник і редактор ряду книг, присвячених Т. Г. Шевченку, І. Франку, Лесі Українці, П. Грабовському, В. Чередниченко, М. Некрасову, О. Герцену та іншим майстрам слова. Осібно в цій галереї бібліографічних портретів стоїть постать Юрія Яновського, земляка, з яким бібліограф потоваришував ще у війну, йому він присвятив ґрунтовний бібліографічний покажчик, а також зібрав колекцію матеріалів про життя і творчість нашого земляка, яка нараховує понад 450 предметів.

Дізнатися більше:

Боліла А. З іменем Шевченка - по життю / А. Боліла // Вісник Книжкової палати. – 2011. – № 3. – С. 48-51.

Любечко О. М. Бібліографічні Шевченкіана та Тесленкіана Ф. К. Сарани / О. М. Любечко // Бібліотечна наука, освіта, професія у демократичній Україні: зб. наук. пр. / КДУКіМ. – К., 1998. – С. 70-76.

Посвистак О. Вклад Федора Сарани в збагачення бібліографічної шевченкіани / О. Посвистак // Вісн. Книж. палати. – 2003. – № 12. – С. 37-39.

Посвистак О. Книжкові колекції Ф. Сарани / О. Посвистак // Вісник Книжкової палати. – 2002. – № 4. – С. 30-33.

Шевченківські лауреати 1962-2012: енциклопедичний довідник / авт.-упоряд. М. Лабінський; вст. сл. Б. Олійника. – 3-є вид., змін. і доповн. – К.: Криниця, 2012. – 864 с.

